

Sygn. akt *IV Ka 570/14*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 sierpnia 2014 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy IV Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Roger Michalczyk - sprawozdawca

Sędziowie SO Adam Sygit

SO Małgorzata Lessnau - Sieradzka

Protokolant Piotr Janik

przy udziale Jerzego Koźmińskiego- Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Bydgoszczy

po rozpoznaniu dnia 14 sierpnia 2014 r.

sprawy P. B. s. K. i L. ur. (...)

oskarżonego z art. 280§1 k.k. i art. 157§1 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy

z dnia 7 marca 2014 r. sygn. akt III K 145/13

uchyla zaskarżony wyrok, a na podstawie art. 435 k.p.k. także wobec oskarżonych M. K. i M. O. i sprawę w tym zakresie przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Bydgoszczy.

sygn. akt IV Ka 570/14

UZASADNIENIE

M. K., P. B., M. L. i M. O. zostali oskarżeni o to, że:

w dniu 1 stycznia 2013 r. w B. przy ul. (...), działając wspólnie i w porozumieniu, po uprzednim pokopaniu i pobiciu M. Z. doprowadzili go do stanu bezbronności, a następnie zabrali w celu przywłaszczenia pieniądze w kwocie 50 zł oraz srebrny łańcuch wartości 200 zł, powodując powstanie u pokrzywdzonego obrażeń ciała w postaci złamania przedniej ściany zatoki szczękowej, w wpukleniem odłamów kostnych w obrębie zatoki na około 7 mm, stłuczenia tkanek głowy oraz policzka prawego, które to obrażenia naruszyły czynności narządów ciała na czas powyżej 7 dni

tj. o czyn z art. 280§1kk i art. 157§1kk w zw. z art. 11§2kk

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy, wyrokiem z 7 marca 2014r., sygn. akt III K 145/13:

1. oskarżonych: M. O., M. K., P. B. uznał za winnych popełnienia czynu zarzucanego im wyżej, tj. przestępstwa z art. 280§1kk i art. 157§1kk w zw. z art. 11§2kk i za to na podstawie art. 11§3kk i art. 280§1kk skazał każdego z nich na kary po 2 (dwa) lata pozbawienia wolności.

2. na podstawie art. 69§1 i 2 kk i art. 70§2kk i art. 73§2kk wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności oskarżonym: M. O., M. K., P. B. warunkowo zawiesił na okres lat 3 (trzech) i w okresie próby oddał każdego z nich pod dozór kuratora sądowego.

3. na podstawie art. 415§1 kpk zasądził solidarnie kwotę 4.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia :

-10.05.2013 r. od oskarżonego M. O.,

-15.04.2013 r. od oskarżonego M. K.,

-16.04.2013 r. od oskarżonego P. B.

na rzecz pokrzywdzonego M. Z. tytułem zadośćuczynienia.

4. oskarżonego M. L. uniewinnił od popełnienia czynu zarzucanego mu wyżej aktem oskarżenia.

5. zasądził od oskarżonych: M. O., M. K., P. B. na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w częściach równych i od każdego z nich po 300 zł tytułem opłaty.

6. kosztami w części dotyczącej uniewinnienia oskarżonego M. L. obciążył Skarb Państwa.

Apelację od powyższego wyroku złożył obrońca oskarżonego P. B., który zaskarżył wyrok w całości na korzyść tego oskarżonego i na podstawie art. 438 pkt 2 i 3 kpk wyrokowi zarzucił:

1. przypisanie oskarżonemu B. w zaskarżonym wyroku czynu w postaci niezmienionej z zarzucaną aktem oskarżenia, a więc czynu popełnionego wspólnie i w porozumieniu z oskarżonym L., przy jednoczesnym uniewinnieniu oskarżonego L. od zarzucanego mu czynu, co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą opisaną w art. 439 § 1 pkt 7 kpk, **uniemożliwiającą** wykonanie orzeczenia,

2. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 413 § 2 pkt 1 kpk, poprzez przypisanie oskarżonemu czynu w postaci **niezmienionej** z czynem zarzucanym aktem oskarżenia, a więc wspólnie i w porozumieniu z oskarżonym L., przy jednoczesnym uniewinnieniu oskarżonego L. od zarzucanego mu czynu, co powoduje zupełną **nieprzystawalność** opisu czynu przypisanego w zaskarżonym wyroku z zarzucanym aktem oskarżenia,

3. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 424 § 1 pkt 2 kpk, poprzez brak zawarcia w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku jakiegokolwiek argumentacji odnoszącej się wyjaśnienia przyjętej podstawy prawnej wyroku, szczególnie gdy weźmie się pod uwagę **bogactwo**, czasem wzajemnie **sprzecznych** poglądów związanych z instytucją współsprawstwa, których analiza i przedstawienie zaaprobowanych, w aspekcie poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych, miało zasadnicze znaczenie dla przesądzenia odpowiedzialności karnej oskarżonego, którego ustalona w czynie rola mogła być **odmiennie** oceniana w zależności od akceptacji dla **części** występujących w doktrynie prawniczej w tym zakresie poglądów,

4. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 7 kpk i art. 424 § 1 pkt 1 kpk, poprzez wewnętrznie sprzeczną ocenę zeznań świadków M. Z. oraz K. P., w zakresie opisywanego przez nich przebiegu zajścia i osób w nim uczestniczących, uznanie tych zeznań za logiczne i spójne, a w konsekwencji przyznanie im waloru wiarygodności,

podczas gdy

pomiędzy tymi zeznaniami zachodzą istotne **rozbieżności** co do przebiegu samej akcji przestępnej oraz osób w niej uczestniczących, objawiające się w szczególności odmiennym wskazywaniem przez świadków **liczby** napastników oraz podejmowanych przez nich działań,

które to rozbieżności nie zostały przez Sąd meriti wyjaśnione, albowiem w uzasadnieniu zaskarżonego uznano wzajemnie rozbieżne zeznania za wiarygodne w całości,

5. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 7 kpk i art. 424 § 1 pkt 1 kpk, poprzez nielogiczną, wewnętrznie sprzeczną ocenę dowodu w postaci wyjaśnień oskarżonych O. i K., uznawanie ich w jednym momencie za wiarygodne **w całości**- "Sąd dał wiarę wyjaśnieniom oskarżonego O." - str. 17 uzasadnienia, by w innym miejscu uznać, że "jest przyjętą przez tego oskarżonego **linią obrony** pozostałych oskarżonych, która nie przekonała Sądu", "Poza tym jest ona **sprzeczna** z wyjaśnieniami oskarżonego K."- str. 18 in principio uzasadnienia, "Sąd dał wiarę wyjaśnieniom oskarżonego K. (...) Są także **spójne** z wyjaśnieniami oskarżonego O." - str. 18 uzasadnienia

podczas gdy

ocena taka, wewnętrznie sprzeczna, nielogiczna, połowiczna, powierzchowna w zakresie odniesienia się do kluczowych faktów warunkujących przypisanie oskarżonemu odpowiedzialności za zarzucany mu czyn, nie może być uznana za prawidłową i winna być **odrzucona**,

6. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 7 kpk i art. 424 § 1 pkt 1 kpk, poprzez nielogiczną, wewnętrznie sprzeczną ocenę dowodu w postaci wyjaśnień oskarżonego L. i uznanie ich za prawdziwe (str. 22 uzasadnienia),

podczas gdy

uznanie przez Sąd meriti, że oskarżony B. wspólnie z oskarżonymi K. i O. zaatakował pokrzywdzonego, a jednocześnie konsekwentne **zaprzeczanie** temu faktowi przez oskarżonego L., zarówno co do swojego jak i oskarżonego B. udziału w czynie ("z P. nic mu nie robili, nie kopali go"- str. 22 in principio uzasadnienia),

powoduje, że ocena wyjaśnień oskarżonego, jako powierzchowna i wewnętrznie sprzeczna, nie zasługuje na aprobatę,

7. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 7 kpk, poprzez błędną ocenę wyjaśnień oskarżonego B. i złożonego przez niego przyznania się do winy, polegającą na uznaniu, że pierwotne przyznanie się oskarżonego do winy świadczy o jego odpowiedzialności za zarzucany czyn,

podczas gdy

taka uproszczona metoda oceny dowodów, **nie uwzględnia** faktu, że pierwotne przyznanie się oskarżonego do winy świadczyć może przyznaniu, że w momencie czynu oskarżony znajdował się w miejscu, w którym nastąpił zamach na dobra pokrzywdzonego i w związku z dynamiką zajścia, nie przesądza w żadnym razie o odpowiedzialności oskarżonego B. za zarzucany mu czyn

8. obrazę przepisów postępowania, która mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 5 § 2 kpk, poprzez błędne zastosowanie tego przepisu, polegające na uznaniu, że nieprzyznanie się do winy oskarżonego L., oraz pierwotne, później odwołane, przyznanie się do winy oskarżonego B., tak dalece **różnicuje** ich sytuacje, że nakazuje oskarżonemu B. **przypisać** odpowiedzialność za zarzucany mu czyn, by jednocześnie od tej odpowiedzialności **uwolnić** oskarżonego L.,

9. błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, a mogący mieć wpływ na jego treść, polegający na uznaniu, że oskarżonych łączył **wspólny** zamiar przestępczy, obejmujący **całość** akcji przestępnej,

podczas gdy

wniosek taki **nie wynika** z rzeczowej analizy i wzajemnej konfrontacji przeprowadzonych w sprawie dowodów, a w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku brak jakiegokolwiek **śladu** rozumowania mogącego świadczyć o poczynieniu ustaleń w tym zakresie.

W oparciu o tak skonstruowane zarzuty domagał się zmiany zaskarżonego wyroku i uniewinnienia oskarżonego P. B. od przypisanego jemu czynu, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Bydgoszczy.

Prokurator przychylił się do apelacji obrońcy oskarżonego, a także wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku także wobec oskarżonych M. K. i M. O., w oparciu o przepis art. 435 kpk.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego P. B. była zasadna i jej rozpatrzenie skutkować musiało uchyleniem zaskarżonego wyroku, na podstawie art. 435 kpk także wobec oskarżonych M. K. i M. O. i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Zasadny był zarzut 2 apelacji obrońcy dotyczący obrazy przepisu art. 413§2 pkt. 1 kpk. Sąd Rejonowy w punkcie 1 wyroku uznał oskarżonych M. O., M. K. i P. B. za winnych popełnienia „czynu zarzucanego im wyżej”. W akcie oskarżenia zarzucono popełnienie czynu z art. 280§1 kk i art. 157§1 kk w zw. z art. 11§2 kk także oskarżonemu M. L., który zaskarżonym wyrokiem Sądu Rejonowego z 7 marca 2014r. został uniewinniony od tegoż czynu. Jest to sytuacja niedopuszczalna. Wyrok został zaskarżony jedynie przez obrońcę oskarżonego P. B.. Gdyby nie zaistniały przesłanki do uwzględnienia apelacji, to w obrocie prawnym figurowałby wadliwy wyrok dotyczący oskarżonych M. K., M. O. i P. B., z którego wynikałoby, iż dopuścili się przestępstwa wspólnie i w porozumieniu z osobą, która została prawomocnie uniewinniona. Wystąpiły okoliczności przemawiające za koniecznością uchylenia zaskarżonego wyroku wobec oskarżonego P. B. (także z powodu obrazy art. 413§2 pkt 1 kpk), a w tej sytuacji konieczne stało się uchylenie wyroku, w oparciu o przepis art. 435 kpk także wobec oskarżonych M. K. i M. O..

Dodać należy, iż Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska skarżącego wyrażonego w zarzucie 1 apelacji, iż przypisanie oskarżonemu B. popełnienia czynu wspólnie i w porozumieniu z oskarżonym L., przy jednoczesnym uniewinnieniu oskarżonego L. stanowiło bezwzględną przyczynę odwoławczą wymienioną w art. 439§1 pkt 7 kpk. Oskarżony M. L. w punkcie 4 zaskarżonego wyroku został uniewinniony od zarzucanego jemu czynu. (...) tego oskarżonego w opisie czynu przypisanego pozostałym oskarżonym to niewątpliwie obraza art. 413§2 pkt 1 kpk, wyraz mało precyzyjnej postawy Sądu I instancji, ale nie skutkująca wystąpieniem sprzeczności w treści orzeczenia uniemożliwiającej jego wykonanie.

Za zasadne, w znacznej ich części, należało uznać zarzuty opisane wyżej w punktach 4, 5, 6 i 7 apelacji. Ocena poszczególnych dowodów, w szczególności wyjaśnień oskarżonych dokonana przez Sąd I instancji budziła zasadnicze wątpliwości. Sąd Rejonowy uznał za wiarygodne wyjaśnienia oskarżonego M. L. (str. 21 – 23), a jak słusznie zauważył skarżący, z treści tychże wyjaśnień wynikało, że rola tego oskarżonego, ale także oskarżonego P. B. miała się ograniczać faktycznie do obserwacji zachowań oskarżonych M. K. i M. O.. Także analiza wyjaśnień oskarżonych M. K. i M. O. nie wskazuje na to, aby oskarżony P. B. brał czynny udział w zdarzeniu. Sąd I instancji oceniając wyjaśnienia oskarżonego B. stwierdził m.in., iż „fakty, że ostrzegł swoich kolegów oskarżonych, że jedzie policja, że nie wzywał ich do zaprzestania ataku na świadka Z., że nie zapobiegł jego okradzeniu, że nie pomógł świadkowi i dopuścił, że bito go i kopano, mimo, że stał od zdarzenia w niewielkiej odległości i godził się na przestępcze zachowanie oskarżonych dowodzą, że w czynie działał wspólnie i w porozumieniu z oskarżonymi K. i O.” (str. 21 uzasadnienia). Należy zauważyć, że w czasie zdarzenia, w takiej samej sytuacji miał się znajdować oskarżony L., który też nie reagował, nie pomógł pokrzywdzonemu, a jego zachowanie, zdaniem Sądu Rejonowego, nie wyczerpywało znamion czynu zabronionego. W ocenie Sądu Okręgowego, nie sposób też zaakceptować stanowiska Sądu I instancji, który doszedł do wniosku, że trzecim ze sprawców, który miał się przyłączyć do przestępstwa dokonywanego już przez oskarżonych M. K. i M. O. i kopać pokrzywdzonego był oskarżony P. B.. Sąd Rejonowy, jak można przypuszczać, wysnuł taki wniosek jedynie w oparciu o pierwsze wyjaśnienia oskarżonego P. B., w których oświadczył, że przyznaje się do zarzucanego jemu

czynu (k. 48v.). W tych wyjaśnieniach, oskarżony faktycznie przyznał się do tego, iż był obecny na miejscu zdarzenia, a zatem swoje zachowanie opisywał podobnie, jak w kolejnych wyjaśnieniach. Jak się wydaje, Sąd I instancji nadmierną wagę przywiązał do oświadczenia oskarżonego zawartego w tych wyjaśnieniach, iż przyznaje się do zarzucanego jemu czynu. Wyciąganie na tej podstawie wniosku, iż to właśnie ten oskarżony przyłączył się do atakowania pokrzywdzonego należało uznać za całkowicie dowolne. Wskazane wyżej uchybienia skutkować musiały uchYLENIEM zaskarżonego wyroku, a rozstrzygnięcie o zasadności pozostałych zarzutów apelacji należało uznać za przedwczesne w rozumieniu art. 436 kpk. Sąd Rejonowy ponownie rozpoznający sprawę winien przeprowadzić postępowanie dowodowe w całości i ustalić, ilu było faktycznie sprawców rozboju dokonanego na M. Z.. Pokrzywdzony, wielokrotnie przesłuchiwany mówił o tym, że biło go i kopało 3 sprawców, z których jeden miał dołączyć w trakcie zdarzenia. Przesłuchiwany przed Sądem podał, że biło go dwóch sprawców, a trzeci „chyba doszedł”, „możliwe, że stracił świadomość”, czy jest „pewny na 100%”, że trzeci sprawca dołączył do pozostałych (k. 187v.). Sąd Rejonowy winien szczególnie wnikliwie przesłuchać pokrzywdzonego i ustalić, na jakich przesłankach pokrzywdzony opiera swoje przekonanie, iż biło go i kopało 3 sprawców. Gdyby okazało się niemożliwe ustalenie, że 3 osoby były i kopały pokrzywdzonego, a wśród nich był właśnie oskarżony P. B., to Sąd Rejonowy będzie musiał odpowiedzieć na pytanie, czy jego zachowanie faktycznie stanowiło współsprawstwo w rozumieniu art. 18§1 kk